

Συνειδητή επιλογή η συνεργατική στάση της ταπείνωσης... (Δρ. Δημήτριος Καραγιάννης, Παιδοψυχίατρος - Ψυχοθεραπευτής)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο ανταγωνιστικός τρόπος θέλει να αποδείξει την υπεροχή του έναντι των άλλων. Οι άλλοι καταγράφονται ως αντίπαλοι που πρέπει να υπερκερασθούν. Η ταπείνωση αρνείται τις ανασφάλειες που κρύβονται στην επιβεβαίωση η οποία προσπαθεί να αποδείξει τη μοναδικότητα της στην ατομικότητα. Η συνεργατική στάση της

ταπείνωσης δεν αποτελεί προϊόν αδυναμίας, αλλά συνειδητή επιλογή.

Η ταπείνωση όταν γίνεται ως επιταγή, τότε, χάνει τη γνησιότητά της και καταντά μια γελοιογραφία.

Ένας ταπεινολογών – ψευδοταπεινόφρων δε θα υποψιαστεί πόσο μακριά βρίσκεται από την αρετή. Θεωρεί ότι η ταπεινοφροσύνη καθορίζεται από κανόνες έκφρασης και συμπεριφοράς. Γι' αυτό ασχολείται επιμελώς με επιφανειακά στοιχεία που αφορούν την εξωτερική αισθητική των σχέσεων. Το νόημα της ταπεινοφροσύνης, που αφορά την κατανόηση της λειτουργικής ύπαρξης του ανθρώπου, στα πλαίσια της κοινωνίας των προσώπων, εκφυλίζεται σε αναζήτηση εξεζητημένων συμπεριφορών που εμποδίζουν την αυθεντικότητα στις σχέσεις.

Ο Φαρισαίος, όταν προσέρχεται στο ναό, δεν απευθύνεται σε κάποιους ανθρώπους με στόχο να υπερηφανευθεί. Η χρόνια ενασχόλησή του με την τήρηση των θρησκευτικών καθηκόντων, του προσφέρει την ψευδαίσθηση ότι μπορεί να αναφερθεί προς το Θεό για τα σημαντικά έργα που έχει επιτελέσει. Έχοντας δηλαδή ασχοληθεί με τα επί μέρους, έχει κλεισθεί στο μικρόκοσμό του και επομένως έχει χάσει το κριτήριο ακόμα και ως προς τον εαυτό του. Ο Φαρισαίος έχει ήδη τιμωρηθεί με το να είναι ικανοποιημένος από το πλαίσιο της αυτιστικής του μιζέριας.

Η ταπεινοφροσύνη παίρνει τη μορφή της ελπίδας, καθώς οδηγεί στην κατανόηση του μέτρου. Αναζητά τη σοφία όπου και αν κρύβεται. Κατέχει το νόημα, καθώς χαίρεται την κάθε ομορφιά, δίχως να απαιτεί και να την κατέχει. Γι' αυτό ο ταπεινός είναι ο πλούσιος που δεν κινδυνεύει από πτώχευση.

Η ταπείνωση αποτελεί ένα στοιχείο του ευχαριστιακού τρόπου βίωσης. Σημαίνει ότι μπορώ – συν Θεῷ – να χαρώ, να γλεντήσω, να πανηγυρίσω το κάθε τι που μου έχει προσφερθεί από το Θεό άμεσα ή έμμεσα, δίχως όμως να χάσω τη δυνατότητα να διακρίνω ότι αυτό αποτελεί τμήμα του όλου και ποτέ το όλον και το οριστικό.

Μπορώ να χαίρομαι το κάθε υλικό ή πνευματικό γεγονός, αλλά μη χάνοντας τη σχέση μου με τους άλλους ανθρώπους. Η όποια επιτυχία μου είναι μια δυνατότητα να σχετιστώ μαζί τους πιο γνήσια. (Εμείς, αδελφέ μου, δεν τραγουδάμε για να ξεχωρίσουμε από τον κόσμο, τραγουδάμε για να συναντήσουμε τον κόσμο...). Διαφορετικά η επιτυχία θα αποτελεί μια τεράστια χαράδρα που θα με απομακρύνει, θα με αποξενώσει, θα με εγκλωβίσει και θα με τιμωρήσει.

Η ταπείνωση δεν απαιτεί μια ξεχωριστή προσπάθεια, αλλά αποτελεί συνέπεια της σοφίας. Ο σοφός άνθρωπος δε μπορεί παρά να αισθάνεται ταπεινά, καθώς γνωρίζει ότι η αλήθεια δεν είναι ατομική κατάκτηση, αλλά παράγεται στη διαπροσωπική

αλληλαντίδραση. Ο σοφός Σωκράτης καταλήγει στο «εν οίδα, ότι ουδέν οίδα», όχι ταπεινολογώντας, αλλά κατανοώντας μέσα από τη σοφία του το άπειρο πεδίο της γνώσης.

Ο γέροντας ασκητής λέει: «είμαι ο χειρότερος των αμαρτωλών». Αυτό δεν αποτελεί ταπεινολογία. Αποτελεί τη συνειδητοποίηση της προσωπικής αδυναμίας στη διάρκεια της ισόβιας άσκησής του. Είναι αυθεντικός γιατί εκφράζει αυτό που όντως αισθάνεται. Δεν αισθάνεται όμως κατάθλιψη σαν αποτυχημένος, αφού δεν βασίστηκε μόνο στις δικές του δυνάμεις. Έχει βιώσει την απίστευτη και ανείπωτη εμπειρία της συνάντησης με την χάρη του Θεού και ο ουρανός του έχει φανερώσει την ομορφιά του, όπως ο έναςτρος ουρανός φανερώνει το μεγαλείο του, εκεί που δεν εμποδίζουν τα φώτα της πόλης.

[συνεχίζεται]

Το προηγούμενο μέρος του άρθρου μπορείτε να το διαβάσετε [εδώ](#)